

Żołnierze w służbie historii

https://zolnierzewhistorii.ipn.gov.pl/zwh/form/r367599,Zespol-Szkol-nr-1-im-gen-Wladyslawa-Sikorskiego.html
04.05.2024, 20:44

Grzegorz Gadomski

[Powrót](#)

Pełna
nazwa
szkoły

Zespół Szkół nr 1 im. gen.
Władysława Sikorskiego
37-450
Stalowa Wola
podkarpackie

Dane zespołu

Nauczyciel -
Opiekun -
imię i
nazwisko

Grzegorz Gadomski

Pierwszy uczeń

Uczeń 1 -
imię i
nazwisko

Dawid Widła

Drugi uczeń

Uczeń 2 -
imię i
nazwisko

Aleksander Markowski

Trzeci uczeń

Uczeń 3 -
imię i
nazwisko

-

Sylwetka żołnierza

Imię i
nazwisko
żołnierza

Tadeusz Gajda

Lata
życia

1924-1946

Opis
postaci

Tadeusz Gajda ps. "Tarzan" urodził się 15 lutego 1924 r. w Charzewicach w powiecie tarnobrzeskim. Był synem Marii z d. Łuczak i Józefa, urzędnika pocztowego. Ukończył szkołę powszechną w Charzewicach, a

następnie cztery klasy
gimnazjum w Nisku.

Po wybuchu wojny
przerwał naukę, od 1940
r. pracował w firmie
drzewnej. W 1941 r.
został przez ojca
zaangażowany do
placówki NOW w Nisku. W
październiku 1943 r.
przeszedł do oddziału
partyzanckiego por.
Franciszka Przysiężniaka
„Ojca Jana” na
Lubelszczyźnie, gdzie
ukończył konspiracyjną
podchorążówkę i brał
udział w walkach w
Lasach Janowskich. Po
zajęciu Rzeszowszczyzny
przez Sowieców został
wcielony do 25. pułku
piechoty 10. Dywizji
Piechoty. Wobec
aresztowań byłych
żołnierzy AK
zdezercerował w lutym
1945 r., a następnie
nawiązał łączność z
lokalnym dowództwem
NZW. Został przekazany
do dyspozycji
komendanta NZW na
powiat Tarnobrzeg, a po
jego śmierci, 30 kwietnia
1945 r. sam objął
tarnobrzeską Komendę
Powiatową.

Wkrótce zorganizował
oddział leśny, z którym
wykonał kilka akcji. 11
lipca 1945 r., grupa
została częściowo rozbita
w trakcie obławy NKWD i
UB pod Lipowcem. W
sierpniu reszta oddziału
została podporządkowana
Ludwikowi Więćławowi
„Słaskiemu”,
późniejszemu
komendantowi
Inspektoratu NZW
„Hanka” (powiaty
przeworski, łańcucki i
niżański), pełniącemu
wówczas funkcję

komendanta Okręgu NZW
Łańcut. W lutym 1946 r.
Gajda został mianowany
szefem PAS NZW w
Inspektoracie NZW
„Maria” (pow.
tarnobrzeski, mielecki i
dębicki).

Zimą 1946 r. Tadeusz
Gajda spędzał w Łękawicy
w powiecie tarnowskim.
W marcu na stałe
przeniósł się do Tarnowa,
by na tym terenie tworzyć
oddział PAS NZW.
Nawiązał tam kontakty z
lokalnymi działaczami
WiN, głównie ze struktur
Brygad Wywiadowczych.
W Tarnowie oddział
„Tarzana” wykonał
likwidację podejrzanego o
współpracę z UB byłego
żołnierza AK oraz dwie
akcje ekspropriacyjne. W
nocy z 7 na 8 sierpnia
oddział został
zlikwidowany, zatrzymano
też „Tarzana”. W tym
samym czasie w Mielcu
aresztowano jego ojca –
Józefa Gajdę, którego po
błyskawicznym procesie
skazano na śmierć i
stracono. 27 września
1946 r. WSR w Krakowie
skazał Tadeusza Gajdę w
tarnowskim procesie
działaczy BW WiN i PAS
NZW na karę śmierci.
Wyrok został wykonany
14 października 1946 r. w
Krakowie. Szczątki
Tadeusza Gajdy
potajemnie pogrzebano
na cmentarzu
Rakowickim, gdzie
odnaleziono je w
październiku 2017 r.

Film o
postaci

<https://youtu.be/-gOgOYgMskw>

Wykorzystane źródła

<https://youtu.be/1Syva7kE16s>

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/59215,Tadeusz-Gajda-ps-Tarzan-1924-1946.html>

<https://kedyw.pl/index.php/2023/02/15/15-lutego-1924-r-urodzil-sie-kpt-tadeusz-gajda-ps-tarzan-niezlomny-zolnierz-now-ak-i-nzw/>

Miejsce pamięci

Nazwa miejsca

Miejsce spoczynku ś.p.
Tadeusza Gajdy ps.
"Tarzan"

Lokalizacja

Zdjęcia

Nazwa
miejsca

Lokalizacja

Zdjęcia

Nazwa
miejsca

Lokalizacja

Zdjęcia

Dokładny
opis
miejsc

Cmentarz wojenny w Rozwadowie nr X okręgu tarnobrzesckiego cesarskiej i królewskiej Inspekcji Grobów Wojennych w Przemyślu. Spośród 22 cmentarzy wojennych powstałych w latach 1914 - 18 na terenie ówczesnego powiatu tarnobrzesckiego, nekropolia rozwadowska zasługuje na szczególną uwagę. Przede wszystkim był to największy cmentarz wojenny w regionie, zarówno pod względem ilości pochowanych jak i powierzchni. Ponadto funkcjonował on nieprzerwanie od sierpnia 1914 do listopada 1918 roku, przy czym w dużym stopniu przyczyniły się do jego powstania i rozrostu szpitale polowe funkcjonujące tu w okresach sierpień - wrzesień 1914 r. i lipiec - październik 1915 r. Oprócz tego dwukrotnie również stał się typowym cmentarzem pola walki:

pierwszy raz w dniach 13 - 15 września, a następnie w dniach 9 października - 3 listopada 1914 r. Grzebano tu wówczas poległych na linii frontu przebiegającego przez miasto.

W latach 1918-22 nadal dokonywano tu pochówków ofiar Wielkiej Wojny, np. w 1926 roku przeniesiono tu szczątki 42 poległych żołnierzy rosyjskich z cmentarza wojennego w Jastkowicach. Chowano tu również znajdowane nadal w okolicy szczątki żołnierzy poległych jesienią 1914 roku, np. pochówek 2 poległych strzelców tyrolskich znalezionych nad Sanem zorganizowano w 1928 roku.

Ponownie pochowano tu zmarłych z ran żołnierzy Wojska Polskiego i Wehrmachtu w 1939 roku. Latem 1944 roku spoczęły tu także ciała żołnierzy sowieckich i niemieckich poległych w walkach pomiędzy 28 lipca a 2 sierpnia 1944 roku. Do wiosny 1945 miejsce wiecznego spoczynku znalazło tu co najmniej 229 żołnierzy.

Na cmentarzu wojennym w Rozwadowie spoczęły również szczątki naszego bohatera. Uroczystości pogrzebowe śp. Tadeusza Gajdy ps. „Tarzan” miały miejsce 4 i 5 października 2019 r. w Stalowej Woli. Trumnę ze szczątkami Tadeusza Gajdy złożono do grobowca na Cmentarzu Wojennym przy ulicy Klasztornej. Ufundowana ze środków Instytutu Pamięci Narodowej trumna, zrobiona została z drzewa

jesionowego z Puszczy Sandomierskiej, w której walczył, a czarny krzyż na trumnie wykonano z czarnego dębu, drzewa wydobytego z dna Sanu. Cmentarz wojenny znajduje się przy cmentarzu komunalnym i jest dostępny przez całą dobę.

Żywa lekcja historii

Opis przeprow- adzonej żywej lekcji historii

W celu zrealizowania ostatniego etapu pracy konkursowej, udało nam się nawiązać współpracę z nauczycielką historii w Szkole Podstawowej nr 9 im. Jana Kochanowskiego w Rozwadowie, panią Joanną Szaramą.

Nasze przygotowania do żywej lekcji historii zaczęliśmy jednak już kilka tygodni wcześniej. Przygotowania te polegały na stworzeniu gry terenowej zawierającej elementy geocachingu. Naszą grę przygotowaliśmy w pobliżu Szkoły Podstawowej nr 9 oraz w bliskiej odległości od cmentarza wojennego, na którym znajduje się grób naszego bohatera - śp. Tadeusza Gajdy. Kiedy wszystko było gotowe, udaliśmy się na

umówioną godzinę do Szkoły Podstawowej nr 9 w Rozwadowie. Tam czekało na nas dziesięcioro uczniów klasy 6 z nauczycielką historii, p. Joanną Szaramą. Na początku przedstawiliśmy cel naszej wizyty, a następnie opowiedzieliśmy o życiu naszego bohatera oraz przedstawiliśmy tło historyczne akcji, w których brał udział. Następnym punktem naszej lekcji był pokaz filmu o Tadeuszu Gajdzie, który nagraliśmy już wcześniej. Po tej prezentacji nasz opiekun, pan Grzegorz Gadomski, omówił podstawy gry geocaching oraz wyjaśnił wszystkim, że następna część żywej lekcji historii będzie polegała na zabawie w tzw. „szukanie skarbu”. Po opuszczeniu klasy i budynku szkolnego uczniowie SP nr 9 wyraźnie się ożywili, a po rozpoczęciu gry nie mogli już powstrzymać swojego entuzjazmu w poszukiwaniach ‘skarbu’. Gra terenowa polegała na odnalezieniu ‘skarbu’ - skrzynki z przeróżnymi przedmiotami takimi jak książki i komiksy historyczne, naszywki z logiem naszej szkoły, długopisy, smycze czy wreszcie certyfikaty znalazcy „skarbu” z wizerunkiem Tadeusza Gajdy. Młodzi uczestnicy, rozpoczynając grę przy grobie Tadeusza Gajdy bardzo sprawnie i szybko zdołali kierować się dzięki mapie i azymutom do kolejnych punktów orientacyjnych, na których można było znaleźć fragmenty koordynatów finałowej

skrzynki. Ostatecznie fragmenty znalezione w kolejnych miejscach zostały połączone, dzięki czemu uczniowie odnaleźli nagrodę, a każdy otrzymał coś dla siebie jako pamiątkę za ukończoną grę. Młodzi znalazcy finałowej skrzynki wpisali się do pamiątkowej książki znalazcy tzw. logbooka po czym już wszyscy udaliśmy się z powrotem na cmentarz wojenny, aby na grobie śp. Tadeusza Gajdy zapalić znicz i oddać mu hołd minutą ciszy.

Zdjęcia

Pliki